

ERFGOEDLOPER

NUMMER 131, 24 FEBRUARI 2017

NIEUWSBRIEF VAN ERFGOEDPARTNERS

IN DIT NUMMER

Platform Veiligheidszorg - [lees verder](#)

Erfgoed aan tafel - [lees verder](#)

Bezoekcijfers 2016 gepresenteerd - [lees verder](#)

Over ons: vier nieuwe medewerkers - [lees verder](#)

Uit de erfgoedwereld - [lees verder](#)

Agenda - [lees verder](#)

Experimenteren

COLUMN ROELI BROEKHUIS

Dit jaar begonnen we als team met een brainstorm over onze toekomst. Weliswaar is de nieuwe cultuurnota net van kracht en hebben we nog drie jaar voor we met een volgend plan moeten komen, maar toch vonden we het nodig om met elkaar na te denken over de toekomst. We hebben gemerkt dat er veel verandert in de samenleving. Door internet is bijvoorbeeld meer kennis beschikbaar en (vrijwillige) medewerkers van erfgoedinstellingen zijn goed in staat een eigen koers te bepalen. Dat heeft invloed op de manier waarop wij als steuninstelling onze deskundigheid en diensten aan willen bieden. Internet is in veel gevallen een geschikt medium om kennis over te dragen en daar gaan we de komende jaren meer gebruik van maken. Maar daarnaast ervaren wij dat er behoefte blijft bestaan om met collega's tijdens bijeenkomsten kennis en ervaring te delen en om samenwerkingsprojecten op te zetten. Samen met de erfgoedinstellingen zien we dat de wensen van het publiek veranderen. Er is meer behoefte aan beleving en ervaring en door dit te creëren, kun je ook nieuw publiek bereiken. Wij denken na over onze rol als steuninstelling; wat organiseren we zelf en waar leggen we een verbinding met initiatieven uit andere sectoren? Vervolgens hebben we ook gedebatteerd over onze rol als leverancier van vakkennis. Welke expertise moeten wij in huis hebben in relatie tot de landelijke organisaties? Afgelopen maand werd duidelijk dat niet alleen wij, maar ook andere organisaties nadenken over de toekomst. Zo heeft de Raad voor Cultuur aangegeven dat ze nadenkt over een omkering van het proces bij de verdeling van de landelijke cultuurgelden. Daarbij zet niet het Rijk de eerste stap, maar geven de stedelijke regio's aan op welke wijze ze de infrastructuur in hun gebied willen vormgeven. De drie noordelijke provincies en vijf steden hebben deze uitdaging opgepakt in het programma 'We the North'. Komende vier jaar staan in het teken van experimenten om de toekomst vorm te geven en zo te bewijzen dat onze noordelijke regio alleszins de moeite waard is om in te investeren. (geïnteresseerd in We the North? meld u aan voor de gratis nieuwsbrief via t.m.valentien@provinciegroningen.nl).

Platform Veiligheidszorg

donderdag 23 maart 2017

Veiligheid voor de instelling, onder andere brand- en inbraakbeveiliging, voor de collectie, voor de medewerkers en de bezoekers is een belangrijk onderwerp. Weten uw medewerkers bijvoorbeeld wat te doen indien het alarm afgaat? Is uw instructielijstje bij calamiteiten nog actueel? Of verdwijnt de map met aandachtspunten en richtlijnen hierover echter ongemerkt in de kast. Tijd dus om met collega's de aandacht voor veiligheid weer wat aan te scherpen.

Op donderdag 23 maart wordt in het gebouw van Erfgoedpartners een platform veiligheidszorg gehouden. Aan deze bijeenkomst wordt medewerking verleend door Museum Klooster Ter Apel en het bedrijf Venema Communicatie uit Gieten. Dit bedrijf werkt al ruim 10 jaar met het museum samen. Het draagt ondermeer zorg voor plaatsing/aanleg/onderhoud van telefoonsysteem, portofoon, noodverlichting, cameratoezicht, inbraakdetectie en brandmeldsysteem. Daarnaast leveren ze ook diensten en producten aan onder andere het Groninger Museum, het Drents Museum en het Hunebedcentrum in Borger.

Wilt u (andere) praktijkervaringen of actuele zaken op het gebied van behoud en beheer bespreken dan vragen wij u deze onderwerpen van tevoren via het hieronder vermelde e-mailadres aan ons te melden, zodat wij ons kunnen voorbereiden.

Het platform is bedoeld voor alle (vrijwillige) medewerkers, die verantwoordelijk zijn voor veiligheidszorg. De bijeenkomst wordt georganiseerd om collectiebeheerders met elkaar in contact te brengen, ervaringen uit te wisselen en om praktijksituaties met elkaar te bespreken.

Datum : donderdag 23 maart 2017

Tijd : 10.:00 – 13:00 uur

Plaats : Erfgoedpartners, Lopende Diep 8, Groningen

In verband met de beschikbare ruimte vragen wij u zich van tevoren aan te melden op ons e-mailadres info@erfgoedpartners.nl.

Erfgoed aan tafel

Het **geheim van Peter Velthuis**: Hoe maak je erfgoed samen zichtbaar

Op 16 maart is Peter Velthuis, die sinds 2006 het succesvolle culturele wandelevenement Tocht om de Noord organiseert, te gast bij Erfgoed aan tafel. Peter zal als tafelheer vertellen hoe hij bijzondere plaatsen in Groningen zichtbaar maakt. Voor de organisatie van Tocht om de Noord weet hij dorpen in beweging te krijgen om zo'n 5.000 wandelaars te ontvangen. Talloze vrijwilligers halen alles uit de kast om zich te presenteren en gemeenten doen hun uiterste best om de route binnen de gemeentegrenzen te krijgen.

Tocht om de Noord is slechts één weekend. Peter wil het succes van dit evenement in de komende jaren duurzaam uitbreiden en realiseren door het ontwikkelen van een (nieuw) Pronkjewailpad, een pad dat onze Groningse kroonjuwelen op een bijzondere wijze verbindt en zichtbaar maakt. Culturele organisaties in Groningen worden uitgedaagd om wandelaars te ontvangen met een cultureel aanbod.

Datum : donderdag 16 maart 2017

Tijd : 16:30 – 19:30 uur

Plaats : Doopsgezinde Kerk, Oude Boteringestraat 33, 9712 GD Groningen

De kosten bedragen € 15,- per persoon inclusief maaltijd. Aanmelden graag uiterlijk 13 maart 2017 via info@erfgoedpartners.nl.

Bezoekcijfers 2016 gepresenteerd

Met 808.906 geregistreerde bezoekers, gaat 2016 de boeken in als een zeer goed museumjaar. De stijgende lijn is mede te danken aan festivals en evenementen als de Historische Dagen op Landgoed Verhildersum, de Winter-/ZomerWelvaart van het Noordelijk Scheepvaartmuseum en de fairs op het terrein van Museum Nienoord. Daarnaast trokken ook de tentoonstellingen veel

belangstelling. De tentoonstelling over David Bowie in het Groninger Museum mag met recht een schot in de roos worden genoemd. Het museum zag vorig jaar in totaal 287.682 mensen de kassa passeren. Ook kleine instellingen mogen zich in belangstelling verheugen. Zo kon museum Het Behouden Blik in Uithuizermeeden 1.149 bezoekers noteren. De conservator licht toe:

“Met dit bezoekersaantal zit het museum weer op koers en was het aantal van 1500 vorig jaar [2015] een uitschieter naar boven. Dit jaar heeft het museum vooral ook ingezet op de middelbare scholieren. Een groep die tot nog toe lastig bereikbaar bleek. Met het ontwikkelen van de workshop Blik op Blauw is het gelukt om op interactieve wijze ook de jeugd van 12-16 jaar aan ons verhaal te binden. De chocolade gaat erin als koek!”

Het GRID-Grafisch Museum in Groningen zag het aantal bezoekers fors toenemen. Dat had deels te maken met de verhuizing museum in 2015, waardoor het museum van juni tot 16 oktober gesloten was, maar ook de workshops die het museum aanbiedt, doen het goed bij het publiek. Voor het volledige overzicht, waar u ook de bezoekcijfers van veel molens en andere monumenten aantreft zie [bezoekcijfers](#)

Over ons

Het team van Erfgoedpartners is de laatste weken uitgebreid met enkele (tijdelijke) medewerkers. Wij stellen hen graag kort aan u voor.

Gitta op den Akker

Voor de projecten ‘Boerderij in beeld’ en ‘Ken je eigen Groninger molen’ heeft Erfgoedpartners Gitta op den Akker (1962) aangetrokken. Gitta is geen onbekende in de Groningse erfgoedwereld. Zo was zij van 2013-2016 directeur van Museum Nienoord in Leek. Voor een boerderijenproject is zij de ideale projectleider. Gitta was namelijk bestuurslid van de Boerderijenstichting en heeft

vanuit die hoedanigheid contact gezocht met Erfgoedpartners. “De Boerderijenstichting is vijftientig jaar geleden opgericht om te ijveren voor behoud en restauratie. Er speelt veel rond boerderijen. Vooral na de oorlog was het motto ‘vooruit’, weg met het oude en ook de ruilverkaveling ging uit van efficiëntie. Nu zien we de waarde van de historische boerderijen, die een belangrijke factor zijn in het aantrekkelijk houden van het buitengebied. Wat we met het project willen is publieke belangstelling voor de boerderij creëren want er is nog veel afstand tussen boeren en burgers.” Het project rond molens is een pilot. “Er wordt onderzocht hoe je de kennis van de molenvrijwilligers kunt inzetten als basis voor bouwhistorisch onderzoek, belangrijk voor verdere restauratieplannen. Gekeken wordt wat monumentaal is en

behouden moet blijven en wat kan worden aangepast. Daarvoor bestaan richtlijnen en criteria die door de Rijksdienst zijn vastgesteld.” Ook voor dit project is Gitta ideaal. Zij volgde na haar doctoraal diploma in de Theaterwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam de post hbo-opleiding Bouwhistorie en Restauratie aan de Hogeschool Utrecht.

“Daarnaast heb ik samen met mijn man een restauratie- en timmerbedrijf in het Westerkwartier

en houden wij ons samen bezig met de restauratie van onze eigen boerderij. Weliswaar geen rijksmonument maar toch al op leeftijd met een schuur uit 1791 en een woonhuis uit 1915.”

Robert Danens

Robert Danens (1990), vierdejaars student geschiedenis aan de RuG/master geschiedenis vandaag, loopt tot 5 juni (Dag van het Kasteel) stage bij Erfgoedpartners voor het project Groninger borgen en tuinen. Dit project sluit aan bij de ontwikkeling van het Digitaal Museum.

Zijn opdracht is enerzijds om in overleg met de borgen beeldmateriaal uit te zoeken voor de website en anderzijds om te adviseren hoe dit project onder de aandacht van een groter publiek kan worden gebracht. “Ik weet betrekkelijk weinig over de borgen maar ben nu bezig me in te lezen. Ik ben wel op de hoogte hoe je digitale tentoonstellingen/geschiedenis maakt.” Robert weet nog niet waarover zijn scriptie zal gaan maar wel dat het ‘iets’ te maken zal hebben met digital history. “Ik ben een fan van computergames. Vroeger heb ik zelfs wel eens mijn eigen pc gebouwd. Ik volg de ontwikkelingen rond virtual reality met belangstelling. Mijn ambitie

is om historische documentaires te gaan maken.” Robert is verder een liefhebber van bordspellen en modelverven (miniaturen schilderen). Daarnaast speelt en produceert hij toneel bij verschillende groepen.

Bert Hazeborg

Toen Bert Hazeborg (1960) een advertentie van de gemeente Zutphen voor een erfgoedboegbeeld in de krant zag staan, was hij meteen geïnteresseerd. “Ik zie mijzelf als een ambassadeur, iemand die mensen samenbrengt.” Een deel van de eisen die werden gesteld, waren zeker op Bert, die een juridische achtergrond heeft, van toepassing maar kennis over de erfgoedwereld ontbrak. “Daarom heb ik een netwerkgesprek gehad met Roeli, met wie ik had kennis gemaakt, toen zij kwam praten over de molenbiotoop van de molen van Harkstede.” Met

Roeli werd afgesproken dat Bert zich drie maanden bij Erfgoedpartners kon oriënteren op de (Groningse) erfgoedwereld. “Momenteel doe ik in het kader van het project Boerderij in beeld archiefonderzoek naar verdwenen boerderijen. Erg leuk om te doen, ik ben al interessante dingen tegengekomen. Ik vind de zichtbaarheid van erfgoed, ook de digitale, belangrijk. Ook moeten erfgoedinstellingen worden gestimuleerd te gaan samenwerken. Je staat dan immers sterker. Wees niet bang om over je eigen grenzen heen te kijken!” In zijn vrije tijd kookt Bert graag en speelt hij trombone in een bigband.

Stieneke Ritzema

Stieneke Ritzema (1987) is sinds 13 januari 2017 verbonden aan het bureau van Erfgoedpartners, waar zij iedere maandag en vrijdag te vinden is. Stieneke studeerde Nederlands met als specialisme moderne letterkunde. Haar scriptie ging over postmoderne historische romans van Atte Jongstra en Kees 't Hart. “Dat was leuk om te doen. Ik houd van analyseren, verbanden leggen, de puzzel compleet maken.” Stieneke is via een re-integratietraject bij Erfgoedpartners terechtgekomen. “Ik wil graag weer betaald aan het werk, maar kan op deze manier ritme, ervaring en contacten opbouwen. Werken met teksten vind ik leuk. Nu houd ik mij

bijvoorbeeld bezig met het samenstellen van het jaarverslag 2016 maar zou graag ook betrokken willen zijn bij andere publicaties van Erfgoedpartners als de Zelfzwichter, Erfgoed inzicht en Erfgoedloper.” Als hobby’s geeft Stieneke op: lezen, spelletjes doen en in de tuin naar insecten kijken.

Uit de erfgoedwereld

• Vier bijeenkomsten rond de 10 verhaallijnen

De afgelopen maanden zijn *Het Routebureau Groningen*, *De Verhalen van Groningen* en *Marketing Groningen* bezig geweest met het verzamelen van gegevens rond de 10 verhaallijnen die tijdens het toerisme symposium in Winschoten zijn gepresenteerd.

In de maand maart willen zij deze verhaallijnen in 4 bijeenkomsten met u bespreken en verder uitwerken. Tijdens de bijeenkomsten staan per avond twee of drie verhaallijnen centraal. De organisatoren gaan in op de mogelijkheden voor u als ondernemer. Hierbij kijken ze naar mogelijke routes, activiteiten, plaatsen, verhalen, evenementen, streekproducten en arrangementen. Zij willen de verhaallijnen samen met u verwerken tot een compleet geheel. Inschrijven kan via de website

https://www.marketinggroningen.nl/verhaallijnen/inschrijven-bijeenkomsten-maart-2017?utm_campaign=Uitwerking+verhaallijnen&utm_medium=email&utm_source=iMailingtool

Data en locaties

13 maart: Veenkoloniën en Hanze en Handel

Locatie: Cultuurcentrum VanBeresteyn /Veenkoloniaal Museum, Museumplein 5A, Veendam
Inloop 19.00 uur, aanvang 19.30 uur t/m 21.30 uur

15 maart: Wadden / Strijd tegen het Water / Het laatste gevecht van WOII

Locatie: Zeehondencentrum Pieterburen, Hoofdstraat 94A, Pieterburen
Inloop 19.00 uur, aanvang 19.30 uur t/m 21.30 uur

Vesting Bourtagne vanuit de lucht

20 maart: Grensland Vestingland /Graanrepubliek

Locatie: Vesting Bourtagne, Willem Lodewijkstraat 33, Bourtagne
Inloop 19.00 uur, aanvang 19.30 uur t/m 21.30 uur

22 maart: Borgen, kastelen van het hoge Noorden / Abt Emo en de Middeleeuwen

Locatie: Museum Nienoord, Nienoord 1, Leek
Inloop 19.00 uur, aanvang 19.30 uur t/m 21.30 uur

Overzicht

Mocht u in de tussentijd nog aanvullingen hebben dan kunt u deze via de pagina www.marketinggroningen.nl/verhaallijnen <<https://mailingtool.iwink.nl/webapp>> insturen. Op deze pagina staat ook een beknopte uitwerking van de verhaallijnen ter inspiratie.

• Interreg-bijeenkomst op 2 maart

Op donderdag 2 maart 2017 van 14.00 uur tot 17.00 uur wordt een bijeenkomst over de Europese Interreg-programma's in Noord-Nederland georganiseerd door de provincies Groningen, Drenthe, Fryslân en SNN. Deze bijeenkomst is bedoeld voor iedereen die grensoverschrijdend wil samenwerken en de mogelijkheden van het Interreg-programma wil verkennen.

Interreg-programma's

Interreg is een Europees subsidieprogramma dat partijen stimuleert om grensoverschrijdend samen te werken aan gezamenlijke problemen in de regio. Het doel van deze dag is om iedereen goed op de hoogte te brengen van de recente ontwikkelingen in de Europese Interreg-programma's. Daarnaast worden de mogelijkheden voor de komende openstellingen voor subsidieaanvragen in Interreg A, B en Europe besproken en worden projectideeën verzameld.

Aanmelden

Bent u benieuwd naar de mogelijkheden binnen de verschillende Interreg-programma's of hebt u zelf projectideeën, kom dan naar de bijeenkomst op donderdag 2 maart. Opgeven kan door een mail te sturen naar Nina Knol n.v.knol@provinciegroningen.nl.

Locatie van de bijeenkomst volgt nog, want die is afhankelijk van het aantal aanmeldingen.

De bijeenkomst zal wel in Groningen plaatsvinden.

• Vereniging van Groninger Monument Eigenaren

Een twintigtal monumenteigenaren heeft het initiatief genomen om een Vereniging van Groninger Monument Eigenaren op te richten. De vereniging is opgericht met als doel de eigenaren te ondersteunen en het cultureel erfgoed in de provincie te behouden. Zij streeft naar transparante en rechtvaardige oplossingen voor mijnbouwschade aan rijks- en gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden in de provincie Groningen. De eigenaren verwachten als collectief meer inspraak te hebben in de processen van schadeafhandeling en preventieve versterking. Zij achten dit noodzakelijk om het cultureel erfgoed in de provincie te behouden voor de toekomst.

De vereniging gaat zich sterk maken voor een zorgvuldig herstel van de geleden schade, een rechtvaardige vergoeding voor schadeherstel en preventieve versterking, en een eerlijke compensatie van de waardevermindering. Zij wil dit bereiken door op constructieve wijze in gesprek te gaan met de instanties die verantwoordelijk zijn voor deze mijnbouwschade en de afhandeling hiervan. De vereniging wil af van de situatie dat er wordt beslist over de monumenten van hun leden zonder dat zij hierbij aanwezig of vertegenwoordigd zijn.

Meer informatie over dit initiatief is te vinden op www.groningermonument.nl

• Symposium Waar draait het om?

Een veilig klimaat voor duurzaam erfgoedbeheer

10 april 2017

Wat zijn de nieuwe trends in het denken over het binnenklimaat voor erfgoedinstellingen? Wat weten we inmiddels meer over het reageren van de objecten op het binnenklimaat? Hoe groot is de kans op klimaatschade en wat weten we meer over de kosten en de ingrepen voor klimaatbeheersing in het gebouw en de daarmee verbonden risico's voor de collectie? Hoe realiseer je een goed klimaat in de praktijk? Krijg je waar voor je geld? Kies je voor een specifieke klimaatinstallatie of voor een specifieke kwaliteit van het gebouw?

Het Platform Erfgoedklimaat, de opvolger van het Klimaatnetwerk, organiseert deze dag speciaal voor collectiebeheerders, monumentenzorgers, installateurs, inspecteurs, adviseurs en architecten die met dergelijke vragen te maken krijgen zodra ze collecties willen huisvesten in een (bestaand) gebouw. Vaak blijkt dat het nadenken over de speciale wensen voor het huisvesten van museale objecten pas laat in het ontwerpproces plaatsvindt. Hierdoor blijken vele

mogelijkheden uitgesloten en kan meestal alleen nog beperkt bijgestuurd worden op bestaande plannen. Dan kan het moeilijk zijn om keuzes te maken en om ook nog volgens een logisch besluitvormingsproces te werken.

Het netwerk nodigt u graag uit voor de presentatie van het nieuwste besluitvormingsproces en hoe dit het bouwproces beïnvloedt. Dit wordt omkleed met voorbeelden uit de praktijk. Aan het eind van de dag wordt u in de gelegenheid gesteld met alle sprekers en experts te praten en uw vragen te stellen.

Locatie

Blauwe zaal in het Auditorium van de Technische Universiteit Eindhoven
Den Dolech 2
5612 AZ Eindhoven

Kosten

De kosten bedragen 100 euro inclusief lunch, koffie, thee en borrel. Voor studenten is er een speciaal tarief van 50 euro.

Aanmelding en betaling

U kunt zich hier inschrijven: <https://www.aanmelder.nl/erfgoedklimaat>

AGENDA

▶ 28 februari	Platform borgen	10:00 – 12:00 uur	Erfgoedpartners
▶ 14 maart	Platform moleneigenaren	10:00 – 12:00 uur	Erfgoedpartners
▶ 16 maart	Platform archeologie	10:00 – 12:00 uur	Erfgoedpartners
▶ 16 maart	Erfgoed aan tafel	16:30 – 19:30 uur	Doopsgez. Kerk
▶ 23 maart	Platform veiligheidszorg	10:00 – 13:00 uur	Erfgoedpartners
▶ 28 maart	Platform directeuren	10:00 – 12:00 uur	Museum Stad Appingedam
▶ 6 april	Kijkje in de keuken	10:00 – 16:00 uur	Fraeylemaborg
▶ 7 april	sKBL	10:00 – 16:00 uur	Piloersemaaborg
▶ za/zo 10-11 juni	Groninger Molenweekend	10:00 – 16:00 uur	diverse Groninger molens

Erfgoedloper is een uitgave van **ERFGOEDPARTNERS**

Lopende Diep 8, 9712 NW Groningen (050) 313 00 52. Reacties en kopij: pol@erfgoedpartners.nl.

Wanneer u de Erfgoedloper niet langer wenst te ontvangen, kunt u dit aangeven door een bericht te sturen naar info@erfgoedpartners.nl.